

In een notendop

De uitwerking van de visie waarvan hier contouren geschetst worden, is een proces dat zich over enige tijd zal uitstrekken. Er is zeker nog discussie nodig over de nadere invulling op onderdelen, over de volle breedte van het voortgezet onderwijs. Toch staan voor ons een aantal elementen van de visie wel vast. Die elementen kunnen als volgt worden samengevat:

1. **Bewuste geletterdheid als centrale doelstelling van het vak.** De redenen hiervoor hebben wij uiteengezet in het [Manifest Nederlands op School](#) uit 2016.
2. **Aparte uitwerking van inhoud en vaardigheden.** Dit is alleen al noodzakelijk om Nederlands in de pas te laten lopen met andere schoolvakken, maar het is ook nuttig om de rijke inhoud van het vak te expliciteren, en om het vak voor leerlingen interessanter te maken en relevanter voor hun algemene ontwikkeling (*Bildung*).
3. **Verrijking van de vaardigheden.** Ook dit is noodzakelijk in verband met de andere schoolvakken, waardoor bepaalde vaardigheden (onderzoeksvaardigheden, informatievaardigheden, metacognitieve vaardigheden) ook deels vakoverstijgend kunnen worden aangepakt.
4. **Integratie van de vaardigheden.** Anders dan nu soms de praktijk is, kunnen de vaardigheden beter in samenhang met elkaar worden onderwezen (bijvoorbeeld lezen in samenhang met schrijven).
5. **Koppeling van de vaardigheden met de inhoud.** Bij Nederlands moet het voor een belangrijk deel *over* het Nederlands gaan (taal, taalgebruik en literatuur). In dat opzicht zou Nederlands meer het karakter van een *zaakvak* krijgen.
6. **Indeling van de inhoud vanuit perspectieven op taal, taalgebruik en literatuur.** Hierdoor wordt de samenhang tussen taal, taalgebruik en literatuur benadrukt en gestimuleerd.
7. **Multiperspectiviteit centraal in de didactische uitwerking van het curriculum.** Eendimensionale meningen vormen een probleem voor wederzijds begrip in een complexe maatschappij. Je leren inleven in verschillende opvattingen en standpunten (het innemen van verschillende perspectieven) is in het onderwijs van groot belang.

Materiaal voor bouwstenen van een curriculum

De meesterschapsteams Nederlands hebben, in aansluiting op hun [Manifest Nederlands op School](#), het begrip *bewuste geletterdheid* verder uitgewerkt tot een visie op de nadere ontwikkeling van het curriculum voor het schoolvak Nederlands, over de volle breedte van het voortgezet onderwijs.

Essentieel in deze visie is dat leerlingen leren om vanuit verschillende perspectieven naar taal, taalgebruik en literatuur te kijken, zodat er een wisselwerking ontstaat tussen hun kennis, inzichten en vaardigheden (*bewuste geletterdheid*).

De vakspecifieke kennisinhouden van de neerlandistiek kunnen in vier perspectieven worden verdeeld:

- Het *systeemperspectief*: hoe zitten taal, taalgebruik en literatuur in elkaar?
- Het *cognitieve perspectief*: taal, taalgebruik en literatuur in relatie tot de individuele cognitie.
- Het *sociale perspectief*: rol en functie van taal, taalgebruik en literatuur in de sociale verhoudingen.
- Het *historische perspectief*: verandering en geschiedenis van taal, taalgebruik en literatuur.

De vaardigheden kunnen, net als bij andere schoolvakken, worden verrijkt met:

- *Informatievaardigheden*: verzamelen, verwerken en evalueren van informatie
- *Onderzoeksvaardigheden*: onderzoeken van taal, taalgebruik en literatuur
- *Oordeelsvorming*: een gefundeerd oordeel vormen over taal, taalgebruik en literatuur
- *Metacognitieve vaardigheden*: inzicht in en sturing van de eigen taal- en literaire ontwikkeling.

MEESTERSCHAPSTEAMS NEDERLANDS

Letterkunde: Sander Bax, Marjolein van Herten, Erwin Mantingh, Theo Witte (vz)
Taalkunde & Taalbeheersing: Peter-Arno Coppen (vz), Kees de Glopper, Ton van Haaften, Jaap van Marle, Nicoline van der Sijs

Nieuwe grafische leerdoelenkaart voor Nederlands

